

Strokovno interesno
združenje agencij
za posredovanje
začasnih del

**Strokovno interesno združenje agencij
za posredovanje začasnih del**
Boršnikov trg 2, Ljubljana

OCENA STROŠKOV PANOGE V SISTEMU ŠTUDENTSKEGA DELA IN SISTEMU MALEGA DELA

Junij 2010

Vsebina

Zajemanje podatkov	4
Prikazovanje podatkov	4
1. Stroški podjetij iz naslova administracije malega dela	5
1.1 <i>Začetni stroški uporabe malega dela, ki se bodo pojavili pri vzpostavitvi sistema malega dela v podjetju</i>	5
1.2 <i>Stroški, ki se pojavljajo na podjetje mesečno</i>	6
1.2.1 Stroški dela, vezani na poznavanje zakonodaje	6
1.2.2 Stroški dela, vezani na vnos osebnih podatkov o malih delavcih in vodenje evidenc	7
1.2.3 Stroški dela, vezani na mesečno poročanje DURS-u	8
1.2.4 Stroški dela, vezani na klice/komunikacijo z delavci/ na podjetje: za plačilo, prosto delo, spore ip.....	8
1.2.5 Skupni mesečni stroški podjetja, ki bo uporabljalo malo delo	10
1.3 <i>Stroški podjetij, ki se pojavljajo na podjetje letno</i>	10
1.4 <i>Stroški, ki so vezani na malega delavca</i>	11
1.4.1 Strošek obveščanja malih delavcev o izplačanih dohodkih do 31.01. za preteklo leto.....	11
1.4.2 Strošek obveščanja malih delavcev o plačanih prispevkih za PIZ enkrat letno	12
1.4.3 Strošek usposabljanja malega delavca za varno delo	12
1.4.4 Skupni stroški podjetij, vezani na malega delavca	13
1.5 <i>Stroški, ki so vezani na napotnico</i>	14
1.5.1 Stroški vračanja napotnic na agencijo	14
1.5.2 Strošek obračuna plače in plačilnih list	15
1.5.3 Strošek odlivnih bančnih provizij.....	16
1.5.4 Skupni stroški podjetij, vezani na napotnico	16
1.6 <i>Skupni stroški podjetij iz naslova administracije malega dela</i>	18
1.7 <i>Nezajeti stroški</i>	19
2. Stroški posredovanja malega dela	20
2.1 <i>Stroški študentskih servisov oz. agencij</i>	20

2.2	<i>Skupni stroški posredovanja – stroški agencij in stroški podjetij za administracijo</i>	21
3.	Stroški vzpostavitve in delovanja Centralne evidence o malem delu (CE)	22
4.	Stroški zdravniških pregledov	23
5.	Povečanje obremenitve študentskega / malega dela.....	25
6.	Stroški rizičnega sklada	26
6.1	<i>Stroški izplačanih sredstev.....</i>	26
6.2	<i>Stroški vodenja in upravljanja rizičnega sklada.....</i>	26
7.	Drugi možni posredni stroški sistema malega dela	28
7.1	<i>Povečanje brezposelnosti in izdatkov za APZ</i>	28
7.2	<i>Prelivanje rednih zaposlitev v malo delo</i>	28
8.	Primerjava stroškovne obremenitve gospodarstva: malo delo – študentsko delo	30
9.	Zaključna misel	31
10.	Uporabljene cene in stroški	33

Zajemanje podatkov

V izračunih smo zajeli naslednje javno dostopne podatke Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve za **leto 2008**:

število napotnic*	1.181.036
št. dijakov in študentov, ki so opravljali ŠD**	150.842
št. ur dela*	84.258.616
bruto zaslužek*	341.457.832,70 €
Koncesijska dajatev (12%)	40.663.293 €
prihodek študentskih servisov iz koncesijske dajatve (37,5%)*	15.248.734 €
Število študentskih servisov – koncesionarjev*	48
Število podjetij, ki vsaj enkrat v letu uporabilo študentsko delo***	30.000

Viri:

* http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti_pdf/word/zmd_-_VLADNO_05052010.DOC ;

** DURS;

***Ocena števila podjetij izhaja iz podatkov e-Študentskega Servisa, ki letno sodeluje z 20.000 podjetji in ima 50% tržni delež. Ob predpostavki, da nekatera podjetja sodelujejo z več servisi, podatka za izračun nismo podvojili, ampak smo ga povečali za tretjino.

Prikazovanje podatkov

Za vsak prikazan strošek smo za primerjavo **v okviru** predstavili pojavnost in višino tega stroška **v današnji ureditvi študentskega dela.**

1. Stroški podjetij iz naslova administracije malega dela

Stroške podjetij, ki bodo uporabljala malo delo, smo ocenjevali v petih skupinah stroškov:

1. **Začetni / enkratni stroški** uporabe malega dela, ki se bodo pojavili pri vzpostavitvi sistema malega dela v podjetju
2. Stroški, ki se pojavljajo **na podjetje mesečno**
3. Stroški, ki se pojavljajo **na podjetje letno**
4. Stroški, ki so vezani **na malega delavca**
5. Stroški, ki so povezani **z izdano/realizirano napotnico**.

1.1 Začetni stroški uporabe malega dela, ki se bodo pojavili pri vzpostavitvi sistema malega dela v podjetju

Podjetja, ki bodo uporabljala malo delo, bodo morala obračune in izplačila malega dela informacijsko povezati z obstoječim informacijskim sistemom v podjetju. Gre za module, ki bodo omogočali vnos osebnih podatkov o malem delavcu, njegov TRR, vnos ur, obračune ter plačila honorarja in prispevkov ter z vsem tem povezane vknjižbe in poročila. Modul bo tudi podlaga za izpisovanje davčno povezanih poročil (REK 2 obrazec, obveščanje o dohodnini oz. poročanje DURS-u o izplačanih dohodkih, obveščanje o plačanih prispevkih PIZ ip.).

Leta 2008 je študentsko delo vsaj enkrat v letu uporabilo približno 30.000 podjetij. Ocenili smo, da bo strošek dodatnega modula na podjetje znašal 100 €. Nizko oceno stroškov utemeljimo s tem, da bodo obračune in poročila za del podjetij izvajali zunanji računovodski servisi, manjši delež podjetij bo za to uporabil enostavne rešitve (npr. tabele v excelu), vendar bodo v tem primeru imeli več »ročnega« dela pri obračunih in izplačilih ter poročanju. V večjih podjetjih pa bo ta modul lahko znaten strošek.

Strošek vzpostavitve informacijskega modula za malo delo = 100 € x 30.000 podjetij=

3.000.000 €

Podjetja danes za študentsko delo prejmejo račun študentskega servisa, ki ga knjižijo med stroške storitev (in obveznosti do dobaviteljev). Posebnega programskega modula zato ne potrebujejo. Večina študentskih servisov s spletnimi aplikacijami omogoča podjetjem, da naredijo obračun študentskega dela preko spleta in si podatke izvozijo v npr. program excel za namen nadaljnje obdelave za svoje potrebe.

Sistem študentskega dela je, kljub nekaj popravkom v zadnjih 19 letih, bolj ali manj enak že 50 let.

Ta strošek smo zato v sedANJI ureditvi ocenili na

0,00 €.

1.2 Stroški, ki se pojavljajo na podjetje mesečno

Podjetja bi lahko mesečno nosila stroške, povezane z malim delom, iz štirih naslovov:

1. Stroški dela, vezani na **poznavanje zakonodaje**
2. Stroški dela, vezani na **vnos osebnih podatkov o malih delavcih in vodenje evidenc**
3. Stroški dela, vezani na **mesečno poročanje DURS-u**
4. Stroški dela, vezani na **klice/komunikacijo z delavci/ na podjetje**: za plačilo, prosto delo, spore ip.

1.2.1 Stroški dela, vezani na poznavanje zakonodaje

Podjetja bodo uporabljala malo delo različno pogosto – nekatera vsak mesec, druga nekajkrat v letu, tretja morda samo enkrat v celotnem letu. Že za pravilen obračun in nakazilo dajatev ter ustrezno poročanje ter seznanitev s sistemom posredovanja bodo morala poznati Zakon o malem delu ter pridobiti še informacije o delovanju sistema.

Podjetja, ki imajo kadrovsko oz. računovodsko službo, bodo z inštitutom malega dela bolj seznanjena, mala podjetja (na 31.12.2008 je imelo v Sloveniji 94,5% podjetij do 10 zaposlenih) pa se bodo morala večkrat ponovno seznaniti z malim delom in njegovimi posebnostmi.

Ocenili smo, da bo podjetje, ki bo uporabilo obliko malega dela, 15 minut oz. 0,25 ure dela redno zaposlenega v podjetju mesečno namenilo tej postavki.

Povprečna bruto plača v R Sloveniji je za mesec marec 2010 znašala 1.499,23 € (vir: <http://www.stat.si/indikatorji.asp?ID=29>), bruto bruto plača (bruto plača, povečana za prispevke delodajalca 16,1%) pa 1.740,61 €. Če znesek razdelimo na 176 delovnih ur, je strošek delovne ure v povprečju 9,89 €.

Stroški dela, vezani na poznavanje zakonodaje = 0,25 delovne ure * str. bruto bruto ure

= 0,25h * 9,89 € = 2,47 € mesečno na podjetje

Za podjetja je današnji sistem enostaven. Dovolj je, da naročijo napotnico na študentski servis, pogosto napotnico dvigne oz. preko spleta, telefona naroči kar dijak ali študent sam. Vse ostale podrobnosti uredi študentski servis, tako da podjetju ni potrebno poznati podrobnosti zakonodaje.

Navedenij je nekaj primerov zakonodajnih posebnosti današnje ureditve, ki jih ureja študentski servis, podjetjem, ki uporabljajo študentsko delo, pa so malo znana oz. nepoznana:

- Obdavčevanje študentskega;
- Akontacija dohodnine rezidentom in nerezidentom;
- Dvojno obdavčevanje dohodka za nerezidenta;
- Poznavanje konvencij o izogibanju dvojnega obdavčevanja;
- Uveljavljanje oprostitev davkov od dohodkov;
- Upravičenost do posebne osebne olajšave;
- Upravičenost do posebne osebne olajšave po 26. letu;
- Upravičenost do posebne osebne olajšave pri študentih enovitega magistrskega študija;
- Upravičenost do posebne osebne olajšave študentov po dopolnjenem 26. letu starosti, ki se šolajo v tujini;
- Uveljavljanje stroškov v zvezi z delom – znižanje dohodninske osnove;
- Povračilo stroškov v zvezi z delom (dnevnice, kilometrine,...).

Ta strošek podjetij smo zato v sedanji ureditvi ocenili na

0,00 €.

1.2.2 Stroški dela, vezani na vnos osebnih podatkov o malih delavcih in vodenje evidenc

Gre za osnovne podatke o delavcu, ki bo delal v podjetju, njegove prihode in odhode na delo in vse podatke, ki bodo kasneje omogočili pravilen obračun malega dela in izdelavo poročil DURS-u.

Nekatera podjetja bodo najemala več malih delavcev in bo ta strošek višji (npr. kratkotrajna dela, več različnih oseb v mesecu dni – primer najema 100 anketarjev za en dan v malem podjetju), v drugih podjetjih bo cel mesec delal le eden mali delavec, nekatera podjetja pa bodo imela le enega ali dva mala delavca v celem letu.

Ocenili smo, da bodo podjetja v povprečju mesečno porabila 1 delovno uro za vnašanje podatkov za evidence.

Stroški dela, vezani na vnos podatkov o delavcih = 1 del. ura * str. bruto bruto ure

$$= 1 \text{ h} * 9,89 \text{ €} = \underline{9,89 \text{ € mesečno na podjetje}}$$

V sedanji ureditvi morajo podjetja beležiti le opravljeno število ur dijaka ali študenta za pravilen obračun honorarja po končanju del. Vodenje ostalih podatkov in zavajanje v baze podjetja je prostovoljno in namenjeno statistiki podjetij.

Kljub neobveznosti danes prevsem večja podjetja tudi študentsko delo razporejajo na npr. stroškovne nosilce ip. Spletne aplikacije nekaterih večjih servisov jim omogočajo, da obračunajo študentsko delo skladno s svojim delovnim procesom.

Celotno obveščanje (DURS, ZZZS, PIZ) danes opravi študentski servis, zato podjetjem ni potrebno voditi osebnih podatkov o delavcih.

Ocenjujemo, da kljub naštetemu v podjetjih obstaja nek strošek vodenja podatkov o študentskem delu in dijaku/ študentu, porabo časa smo ocenili na 0,5 ure mesečno na podjetje. Pri tem velja, da nekatera podjetja z manj dijaki/študenti porabijo za to administracijo manj časa, spet druga z več dijaki/študenti več časa.

Stroški dela, vezani na vnos podatkov o delavcih = 0,5 del. ure * str. bruto bruto ure
= 0,5 h * 9,89 € = 4,94 € mesečno na podjetje

1.2.3 Stroški dela, vezani na mesečno poročanje DURS-u

Podjetja bodo morala mesečno hkrati z obračunom malega dela obveščati DURS o izplačanem dohodku z REK 2. Predpostavljamo, da bodo vsa podjetja uporabljala e-Davke in že iz informacijskega sistema avtomatsko izpisan obrazec, ki ga bodo zgolj pregledala in z digitalnim podpisom posredovala na spletni portal e-Davkov.

Ocenili smo, da bodo podjetja v povprečju mesečno za to porabila 0,1 delovne ure oz. 6 minut dela zaposlenega.

Stroški dela, vezani na mesečno poročanje DURS-u= 0,1 delovne ure * str. bruto bruto ure
= 0,1h * 9,89 € = 0,99 € mesečno na podjetje

Poročanje DURS-u danes opravi študentski servis.

Stroške dela, vezane na mesečno poročanje DURS-u, smo zato ocenili na 0,00 €.

1.2.4 Stroški dela, vezani na klice/komunikacijo z delavci/ na podjetje: za plačilo, prosto delo,spore ip.

Predvidevali smo, da bodo delavci agencij za posredovanje malega dela prosta dela vnašali v centralno evidenco. Centralna evidenca bo vezana na skupni portal, kjer bodo lahko mali delavci spremljali ponudbo del. Za delo, ki jih bo zanimalo, bodo poklicali na katerokoli agencijo. Agencija bo preverila ustrežanje pogojem in delavcu posredovala kontaktno številko podjetja, da se o podrobnostih dela dogovori s podjetjem. Kontakt istega podjetja bodo lahko posredovale različne agencije več delavcem

vse do takrat, ko bo določeni delavec dvignil napotnico za to delovno mesto in se bo delovno mesto označilo kot oddano.

Podjetja bodo poleg izbiranja ustreznega kandidata po opravljenem delu predstavljala delavcem tudi kontakt v zvezi s plačilom. Delavci, ki ne bodo podrobno poznali zakona (večina jih ne bo, zakon pa govori o plačilu najkasneje do 18. v mesecu za pretekli mesec oz. možnost plačila za dva mesece hkrati), bodo, tudi zaradi dosedanje prakse, ko je bilo 90% honorarjev v panogi založenih isti ali naslednji delovni dan po zaključku dela, delavci klicali na podjetja in želeli informacijo o plačilu. Prav tako bodo sami reševali morebitne spore in nesporazume glede opravljenega dela, plačila.

Populacija, ki ji je namenjeno malo delo, je zelo heterogena. Ni mogoče popolnoma zanemariti dejstva, da imata populaciji brezposelnih, zlasti pa še upokojenih oseb, na razpolago veliko časa in da bosta preko malega dela zadovoljevali tudi druge potrebe, ne le želje po finančnem zaslužku. Gre za ponovno socialno vključenost ip. Ocenjujemo, da bodo te osebe v komunikaciji od podjetij zahtevale več časa in da bodo pri tem uporabljale predvsem telefonski klic in osebni obisk, manj pa elektronske komunikacijske poti.

Pri oceni tega stroška smo zopet upoštevali, da bodo podjetja z večjim številom delavcev porabila za komunikacijo in reševanje sporov z malimi delavci več časa, druga manj. Tako smo ta potrošek ocenili na 1 uro mesečno na podjetje.

Stroški dela, vezani na klice/komunikacijo z delavci/ na podjetje= 1 del. ura * str. bruto bruto ure

$$= 1 \text{ h} * 9,89 \text{ €} = \underline{9,89 \text{ € mesečno na podjetje}}$$

Danes večino komunikacije z dijaki in študenti opravi študentski servis – podjetje referentu študentskega servisa čim bolj podrobno opiše ponujeno delo, kar je potem tudi razvidno iz spletnih aplikacij servisa; študentski servis naredi tudi predizbor dijakov/študentov; člani se obračajo na servis tudi v primeru neplačila, spora s podjetjem, vprašanji glede svojih pravic, odškodninske odgovornosti, nezgodnega zavarovanja, upravičenosti do povračil, vprašanji v zvezi z dohodino...

Kljub izredno veliki vlogi, ki jo danes v komunikaciji s člani zavzema študentski servis, se del komunikacije odvija med podjetjem in članom: član, ki pridobi kontakt podjetja na študentskem servisu, pokliče na podjetje in preveri, ali bi mu delo dejansko ustrezalo ter se sam dogovori za podrobnosti o delu (o trajanju, kraju dela, plačilu ip.). V primeru, ko študentski servis zaradi slabše bonitete podjetje ne založi honorarja članu, ki je delal pri tem podjetju (10% podjetij), se člani obračajo na podjetja tudi osebno (klici, obiski).

Ocenjujemo, da podjetja danes iz naslova komunikacije z delavci porabijo v povprečju 0,5 ure mesečno na podjetje, t.j. = 0,5 h * 9,89 € = 4,94 € mesečno na podjetje

1.2.5 Skupni mesečni stroški podjetja, ki bo uporabljalo malo delo

V povprečju so mesečni stroški podjetja, ki uporablja malo delo, ocenjeni na **23,24 €**.

	Mesečni stroški podjetja
Stroški dela, vezani na poznavanje zakonodaje	2,47 €
Stroški dela, vezani na vnos osebnih podatkov o malih delavcih	9,89 €
Stroški dela, vezani na mesečno poročanje DURS-u	0,99 €
Stroški dela, vezani na klice/komunikacijo z delavci/ na podjetje	9,89 €
Skupaj	23,24 €

Za preračun stroška na letno raven smo uporabili *korekcijski faktor 0,7* iz razloga, ker vsa podjetja danes ne uporabljajo študentskega dela vsak mesec, ampak nekatera le nekajkrat ali enkrat letno.

Mesečni stroški podjetij na letni ravni= mesečni str. / podjetje* 12 mesecev * št. podjetij * korekcijski faktor

$$= 23,24 \text{ €} * 12 \text{ m} * 30.000 * 0,7 = \underline{5.856.480 \text{ €}}$$

V povprečju mesečne stroške podjetja, ki uporablja študentsko delo, ocenjujemo na 9,88 €.

	Mesečni stroški podjetja
Stroški dela, vezani na poznavanje zakonodaje	0,00 €
Stroški dela, vezani na vnos osebnih podatkov o malih delavcih	4,94 €
Stroški dela, vezani na mesečno poročanje DURS-u	0,00 €
Stroški dela, vezani na klice/komunikacijo z delavci/ na podjetje	4,94 €
Skupaj	9,88 €

Mesečni stroški podjetij na letni ravni= mesečni str. / podjetje* 12 mesecev * št. podjetij * korekcijski faktor

$$= 9,88 \text{ €} * 12 \text{ m} * 30.000 * 0,7 = \underline{2.489.711 \text{ €}}$$

1.3 Stroški podjetij, ki se pojavljajo na podjetje letno

Kot letni strošek podjetij smo opredelili strošek vzdrževanja informacijske opreme (nadgrajevanje modula za obračun malega dela v podjetjih).

Strošek smo ocenili na zgolj 30 € letno na podjetje, nizka ocena je utemeljena z istimi razlogi kot strošek vzpostavitve informacijskega modula. Strošek vzdrževanja bo bremenil tako podjetja, ki uporabljajo

malo delo v maksimalnem dovoljenem obsegu, kot podjetja, ki ga uporabijo le nekajkrat oz. enkrat v letu, zato pri tem izračunu nismo korigirali velikosti populacije.

Za večje sisteme bo ta strošek precejšen, za podjetja, ki uporabljajo računovodski servis, pa tega stroška ne bo, plačevali pa ga bodo preko večjega letnega pavšala računovodskemu podjetju oz. zaračunavanja dodatnih vknjižb.

$$\text{Letni strošek podjetja} = 30 \text{ €} * 30.000 \text{ podjetij} = \underline{900.000 \text{ €}}$$

Ocenjujemo, da podjetja nimajo posebnih modulov za obračunavanje študentskega dela oz. da to počno s pomočjo spletnih aplikacij študentskih servisov.

Ta strošek smo zato v sedANJI ureditvi ocenili na

0,00 €.

1.4 Stroški, ki so vezani na malega delavca

Kot stroške, ki so odvisni od števila delavcev v podjetju, smo opredelili:

1. Stroške **obveščanja malih delavcev o izplačanih dohodkih** do 31.01. za preteklo leto
2. Stroške **obveščanja malih delavcev o plačanih prispevkih** za PIZ enkrat letno
3. Stroške **usposabljanja malega delavca za varno delo.**

1.4.1 Strošek obveščanja malih delavcev o izplačanih dohodkih do 31.01. za preteklo leto

Podjetja bodo morala za male delavce poročati DURS-u o izplačanih dohodkih fizičnim osebam ter obvestilo poslati tudi delavcu. Strošek obveščanja, ki zajema programsko obdelavo in preverjanje (0,17 ure oz. 10 minut na delavca), kuverto s poštnino (0,35 €), in izpisan obrazec (0,10 €), znaša:

$$\text{Strošek obvestila o izplačanih dohodkih na delavca} = 0,17 * 9,89 \text{ €} + 0,35 \text{ €} + 0,10 \text{ €} = \underline{2,13 \text{ €}}$$

Študente in dijake o izplačanih dohodkih in dohodnini v sedANJI ureditvi obveščajo izključno študentski servisi.

Ta strošek smo zato v sedANJI ureditvi ocenili na

0,00 €.

1.4.2 Strošek obveščanja malih delavcev o plačanih prispevkih za PIZ enkrat letno

Skladno s 3. odstavkom 203. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju bodo morala podjetja Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije enkrat letno posredovati potrdilo o obračunanih in plačanih prispevkih malih delavcev in kopijo potrdila posredovati tudi malim delavcem - zavarovancem.

Strošek smo ovrednotili enako kot obveščanje delavcev o izplačanih prejemkih pod tč. 1.4.1.

Strošek obvestila o plačanih prispevkih na delavca = $0,17 * 9,89 \text{ €} + 0,35 \text{ €} + 0,10 \text{ €} = 2,13 \text{ €}$

Na študentsko delo podjetja danes plačujejo koncesijsko dajatev (14%) in davek na dodano vrednost (20%), ki se obračuna na koncesijsko dajatev.

Prispevki za socialna zavarovanja se od oz. na študentsko delo ne plačujejo.

Mesečno morajo podjetja za vsako realizirano napotnico na podlagi 6. točke 17. člena in 2. alineje 2. točke 49. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju plačati pavšalni prispevek za zdravstveno zavarovanje (ki trenutno znaša 4,34 € mesečno). Delodajalec se lahko odloči, ali bo postopek izvedbe zavarovanja izvajal sam, ali pa bo za ta postopek pooblastil študentski servis. Pavšalni prispevek za zdravstveno zavarovanje se zaračuna (hkrati s plačilom za delo študentov) delodajalcem in se ga nato prenakaže na račun ZZZS-ja, hkrati pa se na obe ustanovi (ZZZS in DURS) pošlje tudi oba potrebna obrazca: M1 2/b in REK 2.

Na leto je le nekaj primerov podjetij, ki izrazijo željo, da bi celoten postopek izvajala sama. Tako lahko za praktično vsa podjetja navedemo, da stroškov iz tega naslova nimajo.

Ta strošek smo zato v sedANJI ureditvi ocenili na

0,00 €.

1.4.3 Strošek usposabljanja malega delavca za varno delo

Podjetja bodo morala poleg praktičnega usposabljanja za varno delo delavca v podjetju (to je veljalo že do sedaj) za delavca zagotoviti tudi teoretični preizkus iz varnosti pri delu.

Zakonodaja sicer pravi, da mora delodajalec delavcu zagotoviti usposabljanje ob sklenitvi delovnega razmerja, razporeditvi na drugo delovno mesto, ob spremembi delovnih pogojev oziroma uvajanju nove tehnologije, periodično na osnovi izjave o varnosti z oceno tveganja (2 do 3 leta).

Ceniki izvajalcev usposabljanj za varnost pri delu se razlikujejo, za izhodišče smo vzeli podatke na <http://www.varting.si/cenik.htm>, cena usposabljanja na osebo je 12,50 € brez in **15 € z ddv**.

Ocenili smo, da bo za **praktično usposabljanje** malega delavca v delovne procese podjetje potrebovalo 15 minut oz. 0,25 delovne ure zaposlenega, strošek je tako ocenjen na **2,47 € na delavca**.

Strošek usposabljanja malega delavca za varnost pri delu = $15 \text{ €} + 2,47 \text{ €} = 17,47 \text{ €}$

Tudi v današnji ureditvi študentskega dela so podjetja zavezana, da izpolnjujejo zakonske določbe na področju varnosti pri delu. Tako morajo podjetja tudi dijake in študente ustrezno usposobiti za varno delo in jih seznaniti s tveganji, povezanimi z delovnimi nalogami.

Študentski servisi za svoje člane večinoma zagotovijo možnost opravljanja teoretičnega preizkusa iz varnosti pri delu po subvencionirani ceni, za člane e-Študentskega Servisa npr. cena preizkusa trenutno znaša 4,00 €, znesek pa poravnajo člani sami. Potrdila o opravljenem izpitu se hranijo na študentskem servisu, delodajalcu o teoretični usposobljenosti za varno delo priča zapis na napotnici člana.

Podjetje je zakonsko zavezano tudi, da praktično usposobi dijaka / študenta za varno delo.

Ta strošek je enak tako v sedanjosti kot v ureditvi malega dela. Ocenili smo ga na 15 minut oz. 0,25 delovne ure zaposlenega v podjetju na enega dijaka/študenta:

$$\text{Strošek usposabljanja malega delavca za varnost pri delu} = 0,25\text{h} * 9,89 \text{ €} = \underline{2,47 \text{ €}}$$

1.4.4 Skupni stroški podjetij, vezani na malega delavca

Skupni stroški, ki so povezani z najemom malega delavca, so ocenjeni na **21,73 €** na malega delavca.

	<i>Stroški na delavca</i>
<i>Strošek obveščanja malih delavcev o izplačanih dohodkih do 31.01. za preteklo leto</i>	2,13 €
<i>Strošek obveščanja malih delavcev o plačanih prispevkih za PIZ enkrat letno</i>	2,13 €
<i>Strošek usposabljanja malega delavca za varno delo</i>	17,47 €
Skupaj	21,73 €

Za preračun stroška na letno raven smo skupni strošek na delavca pomnožili s številom dijakov in študentov, ki so v letu 2008 vsaj enkrat opravljali delo preko študentskega servisa:

***Letni stroški podjetij, povezani s številom malih delavcev = str. /delavca * št. delavcev 2008**

$$= 21,73 \text{ €} * 150.842 = \underline{3.277.797 \text{ €}}$$

*stroški so preračunani na letno raven tako, kot da bi v obdobju enega leta isti delavec delal isto delo samo v enem podjetju

Skupni stroški, ki so povezani z najemom dijaka/študenta, so ocenjeni na **2,47 €**.

	Stroški na delavca
Strošek obveščanja malih delavcev o izplačanih dohodkih	0,00 €
Strošek obveščanja malih delavcev o plačanih prispevkih za PIZ	0,00 €

Strošek usposabljanja malega delavca za varno delo	2,47 €
Skupaj	2,47 €

Za preračun stroška na letno raven smo skupni strošek na dijaka/študenta pomnožili s številom dijakov in študentov, ki so v letu 2008 vsaj enkrat opravljali delo preko študentskega servisa:

***Letni stroški podjetij, povezani s št. dijakov/študentov = str. /delavca * št. delavcev 2008**

$$= 2,47 \text{ €} * 150.842 = \underline{372.580 \text{ €}}$$

*stroški so preračunani na letno raven tako, kot da bi v obdobju enega leta isti dijak/študent delal isto delo samo v enem podjetju

1.5 Stroški, ki so vezani na napotnico

1.5.1 Stroški vračanja napotnic na agencijo

Prvo vračanje dvostransko podpisane napotnice na agencijo

Agencija bo izdala napotnico in jo poslala na podjetje, kjer bosta napotnico podpisala podjetje in mali delavec. Nato se bo napotnica vrnila na agencijo, kjer bo agencija preverila pravilnost podatkov in jih vnesla v centralno evidenco.

Drugo vračanje napotnice po zaključku malega dela z vpisanimi dejansko opravljenimi urami

Po opravljenem delu podjetje v roku 3 delovnih dni obvesti organizacijo o številu dejansko opravljenih ur malega dela.

Ker zakonodajalec ne predpiše, na kakšen način podjetje obvesti agencijo, smo predpostavili, da to stori z vračilom napotnice na agencijo.

Strošek vračanja napotnic smo ocenili v vrednosti kuverte amerikanke s poštnino, t.j. **0,35 €**.

$$\text{Strošek vračanja napotnic} = 2 \times \text{vračilo} * 0,35 \text{ €} = \underline{0,70 \text{ €}}$$

V sedanji ureditvi študentskega dela se napotnica za delo dijaka/študenta izda v 4-ih izvodih. Naročeno napotnico (preko spleta, po telefonu) študentski servis pošlje na zelen naslov (na podjetje, članu) ali jo član/predstavniki podjetja prevzame osebno. Podjetje pred začetkom dela en potrjen izvod izroči članu. Po koncu dela podjetje izpolni podatek o številu ur in urni postavki ter končni vsoti honorarja ter napotnico potrdi in podpiše ter dva izvoda vrne na študentski servis.

V primeru stalne napotnice lahko podjetje pošlje študentskemu servisu obračun preko spleta oz. po faxu. Napotnica oz. obračun se vrača s podjetja na študentski servis **le enkrat**.

Strošek vračanja napotnic = 1 x vračilo * 0,35 € =

0,35 €

1.5.2 Strošek obračuna plače in plačilnih list

Podjetje, ki bo najelo malega delavca, bo moralo do 18. v mesecu na podlagi izpolnjene in potrjene napotnice zagotoviti upravičencu plačilo za opravljeno malo delo ter obračunati in plačati prispevke za socialna zavarovanja. Za obračunavanje, plačevanje, povračilo, nadzor in izvršbo prispevkov mora podjetje spoštovati določbe zakona, ki ureja davčni postopek.

Podjetja bodo morala torej za vsako realizirano napotnico obračunati prejemek malega delavca na enak način, kot se obračunavajo dohodki iz rednega delovnega razmerja. Ustrezno obračunan prejemek malega delavca bo osnova za pravilno odvajanje socialnih prispevkov od in na bruto prejemek malega delavca.

Strošek se bo pojavil tako v podjetjih, ki jim računovodske storitve opravlja računovodski servis (za ta podjetja bo strošek višji od spodaj ocenjenega), kot v podjetjih, ki obračunavajo plače v okviru svoje kadrovske računovodske službe. Prav tako bo strošek nastal tudi v majhnih družbah, ki bodo prejemale malih delavcev obračunale same.

Po uradnem ceniku, objavljenem pri Gospodarski zbornici Slovenije, Zbornici računovodskih servisov, se cena obračuna plače giblje **od 13 € brez ddv pri več kot 50 zaposlenih, za majhne oz. mikro družbe (od 1 do 5 zaposlenih) pa je ta strošek 32,50 € brez ddv.**

Za naš izračun smo kot strošek plačilne liste oz. obračuna napotnice vzeli **najnižjo možno postavko, 13 € brez ddv oz. 15 € z ddv**, v kar smo **všteli tudi kuverto in morebitno poštnino.**

Strošek obračuna plače in plačilne liste = 1 x 15 € =

15,00 €

V sedanji ureditvi študentskega dela podjetje vrne napotnico oz. spletni obračun študentskemu servisu, ki za opravljeno delo člana izda račun, ki v skupnem znesku vključuje honorar z vsemi dajatvami in pavšalnim prispevkom za zdravstveno zavarovanje (če gre za prvo napotnico v mesecu).

Podjetje vnese račun študentskega servisa kot strošek storitev in obveznost do dobavitelja in nima stroškov iz naslova izdelave plačilnih list.

Strošek obračuna plače in plačilne liste =

0,00 €

1.5.3 Strošek odlivnih bančnih provizij

Podjetja morajo skladno s 24. in 27. členom zakona zagotoviti plačilo malemu delavcu, obračunati in plačati prispevke za socialna zavarovanja ter plačati agenciji dajatev iz malega dela.

Podjetje mora tako izvesti vsaj 5 nakazil:

- honorar na TR malega delavca
- prispevek za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni
- prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje
- prispevek za zdravstveno zavarovanje
- dajatev iz malega dela.

V današnji ureditvi študentskega dela velja, da se za prejemke nad 400 € odvede akontacija dohodnine. Za malo delo v tem trenutku še ni znano, kakšne olajšave bodo zanj veljale oziroma od katerega zneska se bo odvajala akontacija dohodnine, zato na tem mestu akontiranja dohodnine nismo upoštevali.

Kot strošek bančnih provizij smo vzeli tehtano sredino odlivnih bančnih provizij po ceniku Nove ljubljanske banke. Odlivna provizija za nakazilo pri isti banki znaša 0,35 €, za nakazilo na drugo banko 0,80 €, **povprečna provizija pa je 0,58 €.**

$$\text{Strošek odlivnih bančnih provizij} = 5 \times 0,58 \text{ €} = \underline{2,90 \text{ €}}$$

Podjetje za opravljeno delo dijaka/študenta prejme račun študentskega servisa z vsemi pripadajočimi dajatvami. Podjetje plača račun, honorar in vse dajatve pa, vključno z evidencami in poročili, odvede študentski servis.

Podjetje nosi strošek plačila računa. Kljub temu, da je pogosto na enem računu obračunanih več napotnic za isto podjetje, smo pri našem izračunu upoštevali, kot da podjetje poravnava račun za vsako napotnico posebej. Dejansko imajo podjetja zaradi zaračunavanja več napotnic hkrati danes nižje stroške iz tega naslova.

$$\text{Strošek odlivnih bančnih provizij} = 1 \times 0,58 \text{ €} = \underline{0,58 \text{ €}}$$

1.5.4 Skupni stroški podjetij, vezani na napotnico

Skupni stroški, ki so vezani na realizirano napotnico, so ocenjeni na **18,60 €.**

	<i>Stroški na napotnico</i>
<i>Stroški vračanja napotnic na agencijo</i>	0,70 €
<i>Strošek obračuna plače in plačilnih list</i>	15,00 €
<i>Strošek odlivnih bančnih provizij</i>	2,90 €
Skupaj	18,60 €

Za preračun stroška na letno raven smo skupni strošek na napotnico pomnožili s številom realiziranih napotnic v letu 2008:

Letni stroški podjetij, povezani s številom realiziranih napotnic = str. /napotnico * št. napotnic 2008

$$= 18,60 \text{ €} * 1.181.036 = \underline{21.967.269 \text{ €}}$$

Število napotnic bo v sistemu malega dela pri enakem številu delavcev višje, saj bodo dela bolj kratkotrajna, mali delavci, ki jim sedaj študentsko delo predstavlja socialni korektiv oz. omogoča študij in preživetje, pa bodo zagotovo delali pri več delodajalcih hkrati. V primeru, ko bo mali delavec opravljal delo pri več delodajalcih hkrati, bo moral vsak delodajalec obračunati in plačati prispevke posebej. Zato tega stroška pri izračunu nismo vezali na število delavcev, ampak na število napotnic. Ker zakon v 2. odstavku 24. člena omogoča, da podjetje v primeru, ko mali delavec v mesecu opravi manj kot 10 ur dela, izvede plačilo honorarja in prispevkov za dva meseca hkrati, se bosta verjetno ta dva učinka »izničila«, tako da je ocena iz tega naslova dober približek stroška podjetij iz naslova števila realiziranih napotnic.

Skupni stroški podjetij, vezani na napotnico, pri študentskem delu znašajo:

	Stroški na napotnico
Stroški vračanja napotnic na agencijo	0,35 €
Strošek obračuna plače in plačilnih list	0,00 €
Strošek odlivnih bančnih provizij	0,58 €
Skupaj	0,93 €

Za preračun stroška na letno raven smo skupni strošek na napotnico pomnožili s številom realiziranih napotnic v letu 2008:

Letni stroški podjetij, povezani s številom realiziranih napotnic = str. /napotnico * št. napotnic 2008

$$= 0,93 \text{ €} * 1.181.036 = \underline{1.098.363 \text{ €}}$$

1.6 Skupni stroški podjetij iz naslova administracije malega dela

Podjetja, ki bodo uporabljala institut malega dela, bodo imela na letni ravni stroške v višini

<i>Letni stroški podjetij</i>	
<i>strošek vzpostavitve sistema- str. informatike</i>	3.000.000 €
<i>stroški, ki se pojavljajo podjetjem mesečno</i>	5.856.480 €
<i>stroški podjetij, ki se pojavljajo na podjetje letno</i>	900.000 €
<i>stroški podjetij, vezani na malega delavca</i>	3.277.797 €
<i>stroški podjetij, vezani na napotnico</i>	21.967.269 €
Skupaj	35.001.546 €

V prvem letu odštejemo stroške vzdrževanja in nadgrajevanja informacijske opreme v podporo malemu delu, t.j. :

$$\text{Letni strošek podjetja} = 30 \text{ €} * 30.000 \text{ podjetij} = - \underline{900.000 \text{ €}}$$

Skupni stroški podjetij iz naslova administracije malega dela prvo leto tako znašajo

34.101.546 €.

V drugem in nadaljnjih letih izključimo enkratni strošek vzpostavitve informatike v podjetjih v višini 3.000.000 €, **ocenjeni letni stroški iz naslova administracije malega dela od 2. leta** uveljavitve malega dela naprej tako znašajo

32.001.546 €.

Prikazani stroški **NE vključujejo** stroškov iz naslova povečanja dajatev (prispevkov za socialna zavarovanja), ki so prikazani v posebnem poglavju.

Skupni stroški podjetij iz naslova administracije študentskega dela:

	Letni stroški podjetij
strošek vzpostavitve sistema- str. informatike	0 €
stroški, ki se pojavljajo podjetjem mesečno	2.489.760 €
stroški podjetij, ki se pojavljajo na podjetje letno	0 €
stroški podjetij, vezani na dijaka / študenta	372.580 €
stroški podjetij, vezani na napotnico	1.098.363 €

ZAKLJUČEK:

Podjetja bodo na osnovi uporabljenih cen in potroškov delovnih ur zaposlenih imela **v ureditvi malega dela v prvem letu za 30.140.840 € več** (34.101.546 €- 3.960.703 €) **administrativnih stroškov**, kot jih imajo danes pri uporabi študentskega dela.

V drugem in vseh nadaljnjih letih pa bodo imela iz naslova administracije za **28.040.843 € več stroškov kot danes** (zmanjšanje za začetni strošek posodobitve informatike v višini 3.000.000 € in povečanje za 900.000 € - vzdrževanje in nadgradnja informatike) .

1.7 Nezajeti stroški

Stroški, ki jih v izračune nismo zajeli:

- **Pošiljanje obvestil o dohodnini in izplačanih dohodkih** smo **upoštevali samo enkrat na delavca**, to pomeni, da ocenjeni strošek velja, če isti delavec vse ure opravi pri istem delodajalcu. Ker pa bo eden mali delavec delal vsaj pri dveh podjetjih, bo obvestil dejansko vsaj 2x ali celo nekajkrat več.
- Tudi **usposabljanje za varnost pri delu** smo upoštevali na način, da **isti delavec vse ure opravi pri istem delodajalcu**. Ker bo v povprečju delavec delal vsaj pri dveh, zelo verjetno pa pri več delodajalcih, bi ga morala podjetja uvajati v svoje delovne procese, enako, če bi delavec v istem podjetju začel opravljati druga dela. Ker predvidevamo, da bodo podjetja pri malih delavcih v manjši meri izpolnjevala zakonske določbe glede varnosti pri delu, smo vse skupaj **omejili na enkratni strošek na delavca**.
- Podjetja bodo **z agencijami izmenjevala podatke o oceni tveganja** posameznih delovnih mest in v sodelovanju z agencijo male delavce (z izjemo dijakov in študentov za opravljanje del, kjer ne obstajajo specifična tveganja) napotovala na zdravniške preglede. Tudi teh stroškov pri izračunih nismo zajeli.

2. Stroški posredovanja malega dela

Stroške posredovanja smo opredelili kot vsoto stroškov, ki zaradi uporabe malega dela oz. študentskega dela nastajajo v podjetjih (zaradi administracije tega dela), in priznanih stroškov posredniku, študentskemu servisu.

2.1 Stroški študentskih servisov oz. agencij

Zakon o malem delu namenja agencijam oz. pooblaščenim organizacijam za posredovanje malega dela 2% priznane stroške dajatve iz malega dela.

Zavod RS za zaposlovanje lahko izjemoma pridobi dodatna sredstva:

»V primeru, da sredstva iz dajatve, namenjene za vzdrževanje in vodenje centralne evidence o malem delu v tekočem koledarskem letu bistveno presegajo potrebe, se presežek sredstev lahko nameni za opravljanje dejavnosti posredovanja malega dela, kadar le-to opravlja Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, če priznani stroški organizaciji ne zadostujejo za kritje vseh dejansko nastalih stroškov.«

Pri obsegu malega dela, enakemu obsegu študentskega dela v letu 2008, bo

za posredovanje v višini 2% namenjenih

6.829.157 €.

V sedANJI ureditvi imajo študentski servisi 4,5% priznanih stroškov oz. prejmejo prihodek v višini 37% koncesijske dajatve (koncesijska dajatev znaša 12% na neto honorar, posebej pa se zaračunava še dodatna koncesijska dajatev v višini 2% za izgradnjo študentskih domov in opremljenost univerz).

V letu 2008 je bil prihodek študentskih servisov = 15.248.734 €

Iz 4,5% provizije so študentski servisi na račun proračunskega prejemnika – ZPIZ – odvedli prispevek za zavarovanje za primer smrti in invalidnosti kot posledico poškodbe pri delu in poklicne bolezni v višini **8,12 € za 150.842 članov** (na podlagi 225. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, so študentski servisi dolžni plačevati prispevek za posebne primere zavarovanja (za primer smrti in invalidnosti kot posledice poškodbe pri delu ali poklicne bolezni).). Servisi plačajo prispevek za člana na prvo realizirano napotnico v tekočem koledarskem letu.

Letni odvedeni prispevek za zavarovanje za primer smrti in invalidnosti=

Prispevek * št. članov = 8,12 € * 150.842 = - 1.224.837 €

Iz 4,5% provizije so študentski servisi po zakonu dolžni zagotoviti sredstva za rizični sklad v višini 0,8% od koncesijske dajatve (12%).

V letu 2008 je bil strošek rizičnega sklada študentskih servisov=

0,8% * koncesijska dajatev (12%) 2008= 0,8% * 40.663.293 € = - 325.306 €

Prihodek servisov v I. 2008, zmanjšán za odvedeni prispevek in rizični sklad=

15.248.734 € - 1.224.837 € - 325.306 € = 13.698.591 €

Iz sredstev v višini 13.698.591 € so študentski servisi krili stroške plač in dela, komunikacij, informatike, energije, amortizacije OS, najema poslovnih prostorov, izterjave, razvoja dejavnosti in izobraževanja, kapitala, računovodstva, drugih storitev.

ZAKLJUČEK:

Če primerjamo bruto sredstva (»bruto« zato, ker morajo od njih študentski servisi tako po sedanjí kot po novi ureditvi plačati določene zakonske-npr. PIZ oz. nujne stroške- npr. zdrav. preglede), ki jih za posredovanje dobijo študentski servisi danes oz. v ureditvi malega dela, se ta sredstva z novim zakonom zmanjšujejo za:

**Priznani stroški ZMD (2%) - priznani stroški danes (4,5%) = 6.829.157 € - 15.248.734 €
= -8.419.577,35 €**

2.2 Skupni stroški posredovanja – stroški agencij in stroški podjetij za administracijo

Skupne stroške posredovanja lahko opredelimo kot stroške, ki jih sistemu zaračunajo agencije, in kot stroške, ki jih zaradi administrativnih opravil nosijo podjetja sama (gl. pod točko 1., Stroški podjetij iz naslova administracije malega dela).

Če **seštejemo stroške agencij in podjetij v ureditvi malega dela**, bi ti stroški na osnovi podatkov iz leta 2008 znašali:

Administr.str. podjetij + priznani str. agencij = 34.101.546 € (prvo leto) + 6.829.157 € =

40.930.703 €

V kolikor priznani stroški agencijam ne bodo zadoščali tudi za pokritje stroškov zdravniških pregledov (kar zelo verjetno ne bodo), je treba **skupni letni strošek posredovanja** prvo leto povečati še za 5.656.575 €, na kolikor smo ocenili stroške zdravniških pregledov.

46.587.278 €

Če v sedanji ureditvi študentskega dela seštejemo priznane stroške študentskih servisov (upoštevamo samo prihodek, ki ostane študentskim servisom po plačilu prispevka za PIZ in izplačilih iz rizičnega sklada ter tako izločimo prispevke in rizični sklad, ki jih tudi po Zakonu o malem delu provizija ne vključuje) in administrativne stroške podjetij, potem **današnji sistem nosi stroške posredovanja v višini:**

Str. servisov + administr.str. podjetij = 13.698.591 € + 3.960.703 € = 17.659.294 €

3. Stroški vzpostavitve in delovanja Centralne evidence o malem delu (CE)

Kot na koncu predloga Zakona o malem delu navaja že MDDSZ samo, je »Za uspešno uveljavitev in izvajanje zakona jcentralna evidenca malega dela ključnega pomena, zato bo potrebno v primeru, da ta ne bo pravočasno vzpostavljena in ustrezno delujoča do roka, predvidenega za uveljavitev zakona, s spremembo zakona določiti kasnejši datum pričetka uporabe zakona.«

Za vodenje CE in za vzpostavitev ter vzdrževanje informacijskega sistema bo odgovoren Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.

CE bo vsebovala evidence malih delavcev, podjetij, napotnic, agencij in rizičnega sklada, povezana pa bo s sedmimi uradnimi evidencami: Centralnim registrom prebivalstva, Enotno evidenco vpisa, evidenco Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, evidencami Centrov za socialno delo (e-sociala), evidenco Zavoda za zdravstveno zavarovanje in Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter evidenco Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.

Za vzpostavitev evidence (javno naročilo) je zakonodajalec predvidel strošek v višini

= 2.500.000 €.

Za vzdrževanje informacijskega sistema in vodenje CE se namenja del dajatve iz malega dela v višini 0,2%, kar letno (preračunano iz obsega zaslužkov dijakov in študentov v letu 2008) znes

Vodenje CE in vzdrževanje sistema = 0,2% * 341.457.833 € = 682.916 €.

Ker je strošek vodenja in vzdrževanja CE zajet že v stroških obremenitve malega dela z dajatvami, ga na tem mestu ne bomo upoštevali.

V sedanji ureditvi študentskega dela se strošek evidenc o študentskem delu, ki jih imajo vzpostavljene študentski servisi sami, financirajo iz priznanih stroškov servisov, zato dodatnega stroška v sedanji ureditvi ni.

Str. evidenc o študentskem delu = 0,00 €

4. Stroški zdravniških pregledov

Za malo delo se upoštevajo tudi predpisi o varnosti in zdravju pri delu.

Zdravstvene preglede malih delavcev zagotavljajo agencije v skladu z predpisi, ki urejajo preventivne zdravstvene preglede delavcev.

Za dijake in študente izjemoma kot ustrezno zdravniško spričevalo za opravljanje del, pri katerih ne obstajajo specifična tveganja, šteje tudi zdravniško potrdilo o opravljenem sistematskem pregledu dijaka ali študenta v okviru programa preventivnega zdravstvenega varstva dijakov in študentov.

Zdravniško spričevalo je veljavno 60 mesecev, če mali delavec opravlja malo delo, kjer ne preti posebna nevarnost za zdravje oziroma kjer ne obstajajo specifična tveganja pri delu. Podjetje mora pred pričetkom dela preveriti, ali ima mali delavec veljavno in ustrezno zdravniško spričevalo, glede na delo, ki se bo opravljal.

MDDSZ k prilogi predloga Zakona o malem delu navaja: *»Zakon o varnosti in zdravju pri delu določa, da je zagotavljanje zdravstvenih pregledov delavcev, obveznost delodajalca. V kolikor bi tudi za malo delo veljala enaka obveza, bi to pomenilo veliko oviro pri prožnem in hitrem najemu delovne sile, saj bi lahko upravičenec pričel z opravljanjem malega dela šele potem, ko bi na podlagi napotila delodajalca opravil zdravniški pregled, hkrati pa to pomeni tudi dodatni strošek delodajalca (50 – 100 evrov). Glede na občasno, začasno oziroma kratkotrajno naravo malega dela in omejitev, ki iz njega izhajajo, takšna obveznost delodajalca ni racionalna. Varnost in zdravje pri delu je pomemben standard, ki ga je nujno zagotoviti tudi pri opravljanju malega dela, zato se obveznost zagotavljanja zdravstvenih pregledov za opravljanje malega dela prenese na organizacije, ki posredujejo malo delo, sredstva za ta namen pa se zagotovi iz dajatve iz malega dela.«*

Pri izračunu stroška zdravniških pregledov smo izhajali iz predpostavk MDDSZ:

- Cena pregleda bo od 50 € do 100 €, v povprečju torej $(50 € + 100€)/2 = 75 €$
- **Dijakov in študentov bo ocenjeno polovica** malih delavcev.

Upoštevali smo še, da bodo vsa dela, ki jih bodo v letu opravili mali delavci, dela, pri katerih ne bodo obstajala specifična tveganja in da bo vsaj za polovico malih delavcev zadoščalo zdravniško potrdilo o opravljenem sistematskem pregledu.

Zdravniški pregled bo tako v prvem letu opravljal polovica malih delavcev, torej:

Strošek zdrav. pregledov v prvem letu = cena pregleda * št. malih delavcev (ne-dijakov , ne-študentov) = $75 € * (150.842 \text{ oseb} * 50\%) =$ 5.656.575 €

Ocenili smo, da bo vsako leto vsaj enkrat v letu malo delo opravljal 10.000 novih malih delavcev – ne-dijakov in ne-študentov, ki bodo predhodno opravljali zdravniški pregled.

Če upoštevamo, da bo zdravniški pregled veljaven 60 mesecev oz. 5 let in da bo veljal za različna dela (za katera ne bodo obstajala specifična tveganja) in za različne delodajalce, bo strošek zdravniških pregledov od 2. do 5. leta enak:

Letni strošek zdrav. pregledov 2.-5. leto (50% malih delavcev)= str. pregleda * letni priliv novih malih delavcev= 75 € * 10.000 = 750.000 €

Izvajanje napotovanja malih delavcev na zdravniške preglede

Po veljavnih predpisih pošlje delavca na pregled delodajalec. Postavlja se vprašanje, ali je lahko agencija kot posrednik odgovorna za napotovanje delavcev na preglede.

Podlaga za izpolnitev napotnice za zdravstveni pregled je ocena tveganja za posamezno delovno mesto. Agencija bo torej morala pred izpolnitvijo napotnice imeti vpogled v oceno tveganja oz. kopijo ocene tveganja za dela in naloge, ki jih bo opravljal mali delavec.

Zdravstvene preglede za posameznega delodajalca lahko opravlja pooblaščen zdravnik. Mali delavec bo moral vedeti, kateri zdravnik je pooblaščen za podjetje, v katerem bo opravljal malo delo.

Predvidevamo, da se bo pozanimal pri delodajalcu oz. pri agenciji, v kolikor bo imela podatek.

Malega delavca bo potrebno seznaniti z opravili, ki jih bo imel pri opravljanju zdravstvenega pregleda (npr. pošiljanje kartoteke).

V nekaterih primerih lahko pooblaščen zdravnik izda zdravniško spričevalo po opravljenem pregledu z nekajdnevnim zamikom. Mali delavec ne bo mogel pričeti z delom, dokler ne bo pridobil veljavnega zdravniškega spričevala, na podlagi katerega se bo lahko izdala napotnica.

Tudi po obstoječi zakonodaji bi morala podjetja študente in dijake pred opravljanjem študentskega dela napotiti na predhodni zdravniški pregled. S strani Inšpektorata za delo in MDDSZ sta bili izdani dve nasprotujoči si mnenji glede izpolnjevanja te obveze, dejansko pa **v praksi tega določila danes podjetja večinoma ne izvajajo.**

ZAKLJUČEK:

Če primerjamo priznane stroške (2%), ki jih Zakon o malem delu namenja za posredovanje agencijam, in strošek zdravniških pregledov malih delavcev (za ne-dijake in ne-študente), potem agencijam za posredovanje v prvem letu ostanejo sredstva v višini

Sredstva agencij za posredovanje malega dela v prvem letu= priznani stroški 2% - stroški predhodnih zdrav. pregledov = 6.829.157 € - 5.656.575 € = 1.172.582 €

5. Povečanje obremenitve študentskega / malega dela

Po Zakonu o malem delu bo delo obremenjeno z:

- 14,97% prispevkov za socialna zavarovanja, obračunanih od bruto prejema malega delavca
- 0,53% prispevkom delodajalca na bruto prejemek
- 14% dajatvijo iz malega dela

Za obseg zaslužkov, enak obsegu v letu 2008, bi se za opravljeno malo delo zaračunalo dodatnih dajatev:

bruto plačilo malih delavcev	341.457.833 €
prispevki delojemalca (bruto plačilo * 14,97%)	51.116.238 €
prispevki delodajalca (bruto plačilo * 0,53%)	1.809.727 €
skupaj novi prispevki (15,5% od bruto plačila)	52.925.964 €
dajatev iz malega dela (14% na bruto plačilo)	47.804.097 €
skupaj dajatve	100.730.061 €

MDDSZ je prišlo v svojem gradivu (v uvodu predloga zakona) do istih podatkov, vendar je treba pri tem izračunu opozoriti, da **so bila plačila dijakov in študentov iz leta 2008 neto honorarji**.

Iz izračuna MDDSZ pa izhaja, da bodo vse stroške delojemalca v višini 14,97% prevzeli mali delavci (neto zaslužki dijakov in študentov v letu 2008 so bili s strani MDDSZ vzeti kot bruto zaslužki v sistemu malega dela). Če bi izhajali iz predpostavke, da bi neto plačilo malim delavcem ostalo nespremenjeno (torej enako kot v letu 2008), bi bila dejanska obremenitev višja še za 14,97 %.

Po obstoječi zakonodaji je študentsko delo obremenjeno s koncesijsko dajatvijo 14% in dddv na koncesijsko dajatvijo (20%) ter pavšalnim prispevkom za zdravstveno zavarovanje.

Neto plačilo dijakov in študentov v l. 2008	341.457.833 €
Koncesijska dajatev 14%	<u>47.804.097 €</u>
DDV (20%) na koncesijsko dajatev	9.560.819 €
Skupaj dajatve	57.364.916 €

V letu 2008 je bilo vplačanega ocenjeno **1.500.000 € pavšalnega prispevka za ZZS**.

Skupaj dajatve s prispevkom brez dddv = 47.804.097 € + 1.500.000 € = 49.304.097 €

ZAKLJUČEK:

Če odštejemo vse dajatve, ki danes bremenijo študentsko delo (brez upoštevanja davka na dodano vrednost), od dajatev, ki se bodo za isti obseg plačevale za malo delo, **gre v sistemu malega dela za povečanje dajatev v višini:**

Dajatve-malo delo – dajatve študentsko delo = 100.730.061 € - 49.304.097 € = 51.425.964 €

Če omenjene dajatve primerjamo:

Dajatve – malo delo / dajatve študentsko delo = 100.730.061 € / 49.304.097 € = 2,04

, gre za **povečanje obremenitve v višini 104%**.

6. Stroški rizičnega sklada

Stroški rizičnega sklada bodo nastajali iz dveh naslovov: stroški izplačanih sredstev (del sredstev se bo v primeru uspešne izterjave vračal nazaj v rizični sklad, vendar smo to dejstvo pri izračunu zanemarili) in stroški vodenja oz. upravljanja samega sklada.

6.1 Stroški izplačanih sredstev

Predlog Zakona o malem delu namenja za skupni rizični sklad, voden pri ZRSZ, 0,3% dajatve iz malega dela. Iz rizičnega sklada se bodo izplačevali **samo neto prejemki** malih delavcev, medtem ko se bodo dajatve iz malega dela in prispevki za socialna zavarovanja nakazovali v primeru uspešne izterjave.

Postopke izterjave se ne bo uvedel v primeru, če bo celotna terjatev do podjetja- dolžnika manjša od zneska sodne takse za uvedbo postopka izvršbe. V takem primeru bo strošek plačila malemu delavcu bremenil rizični sklad. Iz 4. odst. 38. člena gre tako razumeti, da se v primeru nizkih neizterjanih zneskov ne bodo plačevali socialni prispevki in dajatev iz malega dela. Glede na plačilno nedisciplino in glede na dejstvo, da bodo nizki prejemki iz naslova malega dela zelo pogosti, je realno pričakovati, da bo poraba sredstev rizičnega sklada zelo velika, izterjava in vračila sredstev v sklad pa v % zelo nizka. Povprečni **strošek sodne takse za uvedbo postopka izvršbe v letu 2010 znaša 46 €**.

Letni rizični sklad = obseg zaslužkov v letu 2008 * 0,3 % = 341.457.832,70 € * 0,003 =

1.024.373,50 €

6.2 Stroški vodenja in upravljanja rizičnega sklada

V sistemu malega dela bo rizični sklad upravljal Zavod RS za zaposlovanje. Agencije bodo vnašale podatke o neporavnanih obveznostih delodajalcev (na kakšni osnovi oz. iz katerega vira podatkov, zakonodajalec ni predvidel). Med agencijami in ZRSZ bo tekla komunikacija glede izplačevanja sredstev in vračila sredstev v primerih, ko bo agencija uspešno izterjala podjetje – dolžnika.

Do sedaj je moral imeti vsak študentski servis oblikovan rizični sklad v višini 0,8% od zaračunane 12% koncesijske dajatve. Dijaki in študenti poznajo možnost koriščenja teh sredstev in na študentske servise, v kolikor ne dobijo založenega honorarja s strani študentskega servisa, naslovijo vloge za izplačilo iz rizičnega sklada.

Ocenjujemo, da mali delavci vsaj v prvem obdobju ne bodo razpolagali z informacijo, kako v novi ureditvi deluje koriščenje sredstev rizičnega sklada. Hkrati ne smemo prezreti dejstva, da je 90% dijakov in študentov v sedanji ureditvi študentskega dela honorar prejelo v nekaj dneh po zaključku dela. Zakon o malem delu pa prinaša glede plačila številne novosti – plačilo do 18. v mesecu za pretekli mesec in možnost plačila za 2 meseca skupaj, če je mali delavec v prvem mesecu opravil manj kot 10 ur. To pomeni, da bo čas od zaključka dela do izplačila honorarja bistveno daljši, klici malih delavcev, ki verjetno ne bodo podrobno seznanjeni z zakonom in novimi postopki, pa bistveno pogostejši. Mali delavci bodo za plačilo klicali tako na podjetja, kot na agencije in na Zavod RS za zaposlovanje.

Ker je ZRSZ zavezan k delovanju po Zakonu o upravnem postopku, je zelo verjetno, da bo od malih delavcev prejemal številne vložene vloge za izplačilo iz rizičnega sklada.

Naredili smo analizo, kakšni stroški bi bremenili ZRSZ, če bi se to dogajalo v naslednjem obsegu (predpostavke):

Vsak 2. mali delavec enkrat v letu pokliče na ZRSZ, trajanje klica je 15 min; upoštevajoč strošek bruto bruto ure (9,89 €), bi imel ZRSZ iz tega naslova stroške:

$$= 0,25 \text{ h} * 9,89 \text{ €} * 150.842/2 \text{ oseb} = \underline{186.475 \text{ €}}$$

-

Na e-Študentskem Servisu je bil za 28% napotnic poslan 1. opomin podjetju. Če bi v enakem obsegu mali delavci na ZRSZ poslali vloge za izplačilo iz rizičnega sklada in bi vložili v ZRSZ za vsako vlogo (prejem, zavedba v poštno knjigo, navedba opravilne številke in posredovanje pooblaščenim osebam) porabilo 10 min / prejeto vlogo, bi bil strošek iz tega naslova:

$$= 28\% * \text{št.napotnic 2008} * 0,17 \text{ h} * 9,89 \text{ €} = \underline{555.978 \text{ €}}$$

Če bi pooblaščen oseba skladno z ZUP vsako vlogo ustrezno obravnavala in bi porabila za obravnavo vloge, vnos in preverjanje podatkov v centralni evidenci ter za obdelavo podatkov 20 minut na vlogo, bi lahko bili stroški ZRSZ iz tega naslova:

$$= 28\% * \text{št.napotnic 2008} * 0,33 \text{ h} * 9,89 \text{ €} = \underline{1.079.252 \text{ €}}$$

Če bi ZRSZ ugotovil, da dejansko 16% vlog izpolnjuje pogoje za izplačilo (odstotek je enak odstotku napotnic, za katere e-Študentski Servis pošlje 2. opomin podjetjem), bi malemu delavcu – upravičencu poslal obvestilo o izplačilu (dopis s poštnino in kuverto, 0,45 €), delo uslužbenca smo ocenili na 10 min na odobreno vlogo, strošek ZRSZ bi lahko ocenili na:

$$= 16\% * \text{št.napotnic 2008} * (0,17 \text{ h} * 9,89 \text{ €} + 0,45 \text{ €}) = \underline{402.737 \text{ €}}$$

V kolikor bi za 16% izdanih napotnic ZRSZ ugotovil upravičenost do izplačila iz rizičnega sklada, bi izplačal **188.965 nakazil** (16% * št napotnic 2008); če upoštevamo strošek nakazila (odlivno provizijo) v višini 0,58 €, potem bi imel ZRSZ stroške iz tega naslova v višini

$$\text{Stroški nakazil iz rizičnega sklada} = \text{št. nakazil} * \text{str.odlivne provizije} = 188.965 * 0,58 \text{ €}$$

$$= \underline{109.600 \text{ €}}$$

Če bi dejansko prišlo do takšnega sistema izplačevanja iz rizičnega sklada, bi lahko **skupni stroški za upravljanje ZRSZ**, izhajajoč iz omenjenih predpostavk, znašali **2.334.042 €**.

7. Drugi možni posredni stroški sistema malega dela

7.1 Povečanje brezposelnosti in izdatkov za APZ

V javnosti se danes pojavljajo različne številke, kolikšno je število mladih, ki so vpisani na izobraževalne programe, a teh v resnici ne obiskujejo in izkoriščajo ugodnosti, ki izhajajo iz statusa dijaka in študenta (fiktivni vpisi).

Na tem mestu so torej možne različne ocene, predvidevamo, da se bo zaradi uvedne enotne evidence vpisa **povečalo število mladih brezposlenih**, vključenih v aktivno politiko zaposlovanja na ZRSZ za 20.000 oseb. **Koliko od teh bo potencialnih prejemnikov denarnega nadomestila** in koliko bo aktivnih pri iskanju zaposlitve in kontaktiranju delavcev ZRSZ, je težko ocenjevati.

7.2 Prelivanje rednih zaposlitev v malo delo

Slovenija je v Evropi na četrtem mestu po številu zaposlitev za določen čas. V zadnjem letu se tako pogodbe za določen čas sklepajo že v 80% primerov, večinoma z mladimi.

Tudi tu lahko ocenjujemo, kako se bodo obnašala podjetja. Malo delo je manj obremenjeno s prispevki, na drugi strani pa delavcu ni potrebno povrniti stroškov prevoza, prehrane, mali delavci tudi niso upravičeni do nadomestila za čas bolniške odsotnosti, dopusta itd. Zato ocenjujemo, da bo kljub povečani administraciji in dodatni obdavčitvi malo delo lahko zanimivo za podjetja zlasti iz tega zornega kota.

Podjetja bodo **nadomeščala redne zaposlitve z malimi delavci** predvsem v dejavnostih in za tista dela, ki so dovolj enostavna, da za uvajanje delavca ne potrebujejo veliko časa (da se zaradi uvajanja delavcu ne zmanjšuje oz. porablja dovoljena letna kvota 720 ur) .

V kolikor bi prišlo do tega pojava, **bi se zmanjševali proračunski prihodki države iz naslova socialnih prispevkov na bruto plače redno zaposlenih delavcev**. Za redno zaposlene znašajo prispevki na bruto plačo **16,10%** (prispevki delodajalca), za malega delavca pa znašajo ti prispevki le **0,53%**. Za redno

zaposlene se od bruto plače odvajajo prispevki v višini **22,10 %**, od bruto prejemkov malega delavca pa **14,97%**.

8. Primerjava stroškovne obremenitve gospodarstva: malo delo – študentsko delo

STROŠEK	MALO DELO	ŠTUDENSKO DELO
stroški podjetij iz naslova administracije	34.101.546 € *	3.960.703 €
Obremenitev dela z dajatvami in prispevki	100.730.061 €	49.304.097 €
Obremenitev delodajalcev (brez neto honorarjev)	134.831.607 €	53.264.800 €

*v prvem letu, *v nadaljnjih letih je strošek ocenjen na 32.001.546 €;*

ZAKLJUČEK: Ureditev malega dela v primeru, da se izpolnijo predpostavke MDDSZ in naše ocene, poveča obremenitev gospodarstva za 81,6 mio € letno.

9. Zaključna misel

Po prikazanih izračunih, ki temeljijo na podatkih in predpostavkah MDDSZ ter naših ocenah, **bo obremenitev podjetij v ureditvi malega dela ena in pol-krat višja kot sedaj pri študentskem delu** (134.831.607 €/ 53.264.800 € = 2,53) . Pa poglejmo, zakaj.

Na eni strani imamo **bistveno povečanje dajatev** (preračunano zaradi davka na davek, dajatev iz malega dela na bruto prejemek – in ne na neto vrednosti – se obremenitev povečuje **iz 14% brez ddv na 34,69% brez ddv**). Predpostavimo, da bo ves »promet« malega dela tekel legalno, tako kot sedaj pri napotnicah, ko se zaradi nizke obremenitve preprosto ni splačalo delati na črno, tudi primeri sposojenih ali kakorkoli drugače morebitno izkoriščanih napotnic so se prelivali preko uradno zavedenega sistema.

Od kod izvira **ostala razlika podražitve?**

Upamo si trditi, da:

1. Del zvišanja stroškov izvira iz dodatnih administrativnih obremenitev, zahtev po obveščanju, birokraciji;

Naj navedemo dva **primera množenja opravil**:

Član študentskega servisa je v letu delal v npr. 4ih različnih podjetjih preko enega študentskega servisa. Do 31.01.2010 je za preteklo leto prejel od študentskega servisa eno *obvestilo o izplačanih prejemkih in dohodnini*, na enem izpisu so bili zajeti vsi njegovi dohodki iz študentskega dela.

Zakon o malem delu izplačevanje dohodkov in s tem povezano obračunavanje in obveščanje prenaša na podjetja sama. Če bo mali delavec v enem letu delal pri 3, 4ih podjetjih, mu bo moralo vsako podjetje poslati svoj izpis o izplačanih dohodkih.

Podoben primer je *pri obračunavanju in izplačevanju dohodkov*. Če je sedaj v podjetju delalo npr. 5 dijakov/študentov, je študentski servis vse napotnice in z njimi povezane datatve obračunal na enem samem listu papirja – podjetje je za storitev prejelo 1 račun in imelo strošek ene odlivne provizije. Sedaj bo za 5 malih delavcev podjetje obračunalo 5 plačilnih list in odvedlo za vsakega delavca 5 nakazil oz. imelo strošek petih odlivnih provizij, torej $5 \times 5 = 25$ mikro plačil. Pri tem pa ne gre pozabiti, da je že obračun plačilne liste in priprava plačilnih nalogov za mala podjetja nezanemarljiv strošek.

2. Drugi del zvišanja stroškov izvira iz (ne)specializacije:

Na eni strani imamo specializacijo posredovanja študentskih servisov, kjer je vsako opravilo (obračunavanje, nakazovanje, izterjava, obveščanje ip.) optimizirano in stroškovno učinkovito do najvišje možne mere.

Na drugi strani imamo **v Sloveniji 94% podjetij, ki imajo zaposlenih manj kot 10 ljudi**, večino administrativnih in kadrovskih opravil ne opravlja kadrovska služba, pač pa običajno kar lastnik / obrtnik malega podjetja sam.

Primerjamo torej **sistem velike specializacije** na eni strani in drobno gospodarstvo, ki je specializirano v svojih nižnih dejavnostih in **ima malo resursov za stroškovno učinkovito**

najemanje malih delavcev in vseh z njimi povezanih opravil. Zakon o malem delu pri vnašanju množice birokracije in administrativnih opravil zagotovo ni niti za hip pomislil na »male«, kot to veleva EU direktiva **»Think of small first ACT«!**

V kolikor bi zaradi neprofitnosti in stroškovno nemogočih pogojev poslovanja (samo za kritje stroškov zdravniškega pregleda iz 2% provizije bi moral delavec doseči maksimalni letni dohodek, 5.000 € neto) **študentski servisi izginili iz trga** posredovanja zaposlitev, država podjetjem ponuja **posredovanje preko Zavoda RS za zaposlovanje**. Če je Zavod RS za zaposlovanje doslej relativno uspešno vodil APZ in se spoprijemal z množico brezposelnih, je na mestu vprašanje, kako bo uspel voditi vse procese, ki jih bo zahtevalo malo delo. Da majhni stroški hitro lahko prerastejo v ogromne zneske, smo pokazali v gradivu na primeru vodenja in upravljanja rizičnega sklada.

V Nemčiji so izračunali, da bi s privatizacijo Agencije za delo letno lahko privarčevali 30 mld €, ker se je državni sistem izkazal za togega in stroškovno neučinkovitega. Na mestu je pomislek, zakaj pri nas želimo uničiti tržno mrežo posredovanja, ki se je kalila 50 let in optimizirala procese, stroške ne-specializacije pa naprtiti podjetjem.

Na koncu v razmislek še dejstvo, da je **danes država 20 odstotni naročnik** oz. uporabnik študentskega dela. **1/5 podražitve bo tako nosil državni proračun, 4/5 pa slovensko (drobno) gospodarstvo.**

Ker se bo podjetjem drastično podražila še zadnja poceni oblika zaposlovanja z dvigom minimalnega plačila na 4 € bruto, dvig stroškov dela v tem primeru zelo verjetno prinaša **izgube delovnih mest**. Izračun je pokazal, da bo **na kratek rok ogroženih 8%, na dolgi rok pa kar 25% delovnih mest.**

Zagotovo bo to v veliki meri **vplivalo na konkurenčnost podjetij** ter na poskuse podjetij, da se **izognejo novim obremenitvam** z drugimi, cenejšimi oblikami dela ali celo delom na črno.

10. Uporabljene cene in stroški

Vrsta stroška	Cena
Cena vzpostavitve informacijskega modula za malo delo v podjetju	100 € z DDV, enkratno
Vzdrževanje in nadgradnja modula za obračun malega delav podjetjih	30 € z DDV letno
Povprečna bruto delovna ura zaposlenega v Sloveniji	9,89 € (= (povpre. bruto plača v RS za marec 2010, 1.499,23 € * prispevki na bruto plačo 16,10%) / 176 delovnih ur v mesecu)
Kuverta s poštnino	0,35 € z DDV
Izpis obrazca, obvestila	0,10 € z DDV na obrazec
Teoretično usposabljanje in preizkus delavca za varnost pri delu	15 € z DDV
Obračun plače, plačilna lista, kuverta	15 € z DDV
Povprečna odlivna bančna provizija	0,58 € z DDV (po ceniku NLB 0,35 € za interna in 0,80 € za eksterna plačila)
Predhodni zdravniški pregled	75 €, preračunano povprečje iz podatkov MDDSZ (ocena MDDSZ od 50 € – 100 €)
Povprečna sodna taksa za uvedbo postopka izvržbe	46 €